Hikâye ve Anı: Kurmaca Gerçeklik ve Nesnel Gerçeklik

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 **1–c 2–d 3–ç 4–b 5–a**

Hikâye haritası, metnin yapı unsurlarını bir arada görmeyi sağlar.

2 **A) Olaylar tamamen hayal ürünüdür.**

Anı nesnel gerçekliğe dayanır; hayal ürünü olaylar kurmaca türlerin özelliğidir.

3 **D – Y – D – D**

Olayların yaşandığı gün tarih atılarak yazılan tür günlüktür; anı sonradan yazılır.

4 **B) Geriye dönüş**

Anlatıcı, kirmeni görünce yıllar önceki bir olaya dönmüştür.

5 **E) Anı**

Yazar, çocukluğunda bizzat yaşadıklarını yıllar sonra birinci kişi ağzından anlatmaktadır.

6 **Örnek: Mahalle fırını ve simit / veresiye defteri / bayram arifesinde borçların kapanması / komşuluk ve güven ilişkisi**

Günlük hayata ait gelenek ve alışkanlıklar kültür unsurudur.

7 **C) Hikâye**

Hikâye, yazarın kurguladığı bir metin dünyası oluşturur; diğerleri nesnel gerçekliğe dayanır.

8 **E) Zehra'nın ninesine duyduğu özlem**

Kirmeni görünce ninesini ve onun sözünü hatırlaması, derin bir nefes alması özlemi sezdirir.

9 **Örnek: 1) Hikâye kurmacadır, anı gerçek olaylara dayanır. 2) Hikâye edebî (sanatsal) metin, anı öğretici metindir; anıda anlatıcı yazarın kendisidir.**

Farklar gerçeklik, tür (edebî/öğretici) ve anlatıcı açısından belirtilebilir.

10 **A) Eserleriyle Türk dünyasında ve dünyada tanınan Kırgız bir yazardır.**

Aytmatov; Cemile, Gün Olur Asra Bedel, Elveda Gülsarı gibi eserleriyle tanınan Kırgız yazardır.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 **C) Üçüncü kişili anlatıcı, kişilerin iç dünyasını da bilen bir bakış açısıyla anlatır.**
"Annesi... biliyordu" ifadesi, anlatıcının kişilerin düşüncelerini bildiğini gösterir.

12 **B) Anının, yazarın bugünkü bakış açısıyla ve duygularıyla yorumlandığını**
Anıda geçmiş, bugünden hatırlanarak anlatılır; yazarın duyguları metne yansır.

13 **D – Y – D – D**
Yaşanmış bir olay da hikâyede kurgulanarak anlatılır; metin yine kurmacadır.

14 **Örnek: İlk kar yağarken dokumacı Zehra yarım kalan halısının başına oturur. Tezgâhtaki eski kirmen ona motif öğreten ninesini hatırlatır; Zehra duygularını toparlayıp dokumaya başlar.**
Özet, ana olayı ve önemli ayrıntıyı ayrıntıya boğmadan kendi cümlelerimizle vermelidir.

15 **D) Harp yıllarında okulumuzun bahçesine kurulan çadırda ilk kez gazete okuduğumu hâlâ hatırlıyorum.**
Birinci kişi anlatım, geçmişe dönük hatırlama ve gerçekçi ayrıntılar anı türünü gösterir.

16 **C) Tema**
Konu (göç) olayla ilgilidir; metnin işlediği temel duygu ve düşünce (yalnızlık) temadır.

17 **Örnek: Nesnel: "İlçedeki 18. yüzyıldan kalma han, belediye tarafından iki yıl süren çalışmayla onarılarak ziyarete açıldı." / Kurmaca: "Han onarıldığı gece, duvarlarının arasından yüz yıllık bir kervanın çıngırak sesleri yükseldi."**
Nesnel metinde doğrulanabilir bilgiler, kurmaca metinde hayal gücüyle kurulan bir dünya bulunmalıdır.

18 **D) Mekân–tema ilişkisi**
Mekânların taşıdığı anlam (yalnızlık), temaya bağlanmaktadır.

19 **B) Anı – olayların yaşandığı gün, tarih atılarak yazılması**
Olayların yaşandığı gün, tarih atılarak yazılması günlüğün özelliğidir.

20 **A) Anlatıcının kim olduğunu belirlemek**
Anlatıcının kimliği bakış açısıyla ilgilidir, zaman unsuruyla değil.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **E) Fırıncı Hilmi Efendi'nin fırını kendi babasından devraldığına**
Parçada fırının kimden devralındığına dair bilgi yoktur.

22 **B) Her ikisi de yazarın bizzat yaşadığı olayları birinci kişi ağzından anlatmaktadır.**
İlk parça üçüncü kişili kurmaca bir hikâyedir; yalnız ikinci parça birinci kişi ağzından anıdır.

23 **D) II ve IV**
Yaşanmışlık anıya, hayal ürünü dünya hikâyeye özgüdür; kişi-zaman-mekân ve anlatma ikisinde de vardır.

24 **A) Anı, bir dönemi yansıtan değerli bir tanıklıktır ancak öznelliği nedeniyle eleştirel okunmalıdır.**
Parça anının toplumsal değerini kabul eder ama yazarın gözünden anlatıldığı için eksik olabileceğini vurgular.

25 **Örnek: Eski kirmen, Zehra'nın ninesini ve ondan devraldığı dokuma geleneğini simgeler. Bu ayrıntı, sözle söylenmeyen özlemi sezdirir ve hikâyenin "geleneğin kuşaktan kuşağa aktarılması" temasını güçlendirir.**
Hikâyelerde nesneler, kişilerin iç dünyasını dolaylı yoldan yansıtan simgelere dönüşebilir.

26 **E) Gerçek bir savaşta yaşanan olayların, yazarın uydurduğu kişiler aracılığıyla hikâyeleştirilmesi**
Tarihî olaylar (nesnel) ile uydurulmuş kişiler (kurmaca) bir arada kullanılmıştır.

27 **D) Şimdiki zamanda başlayan anlatım, geriye dönüşle geçmişe gidip yeniden şimdiki zamana döner.**
Bekleme (şimdi) → balık avı (geçmiş) → doktorun çıkışı (şimdi) biçiminde bir geriye dönüş yapılmıştır.

28 **Örnek: İlkokuldayken her kurban bayramında dedemin köyüne giderdik. Bayram sabahı bütün köy, büyüklerin elini öpmek için muhtarın evinin önünde toplanırdı. Ninem, gelen her çocuğa mendile sarılmış şeker verirdi. O şekerlerin tadı hâlâ damağımdadır.**
Birinci kişi anlatım, geçmiş zaman, gerçek yaşantı ve kültür unsurları (bayram, el öpme, şeker ikramı) bulunmalıdır.

29 **C) "Masal, yazarın başından geçen olayları sonradan anlattığı bir türdür."**
Yazarın başından geçenleri sonradan anlattığı tür anıdır; masal olağanüstü olayların anlatıldığı kurmaca türdür.

30 **A) Ortak kültür unsurlarını yansıtarak kuşaktan kuşağa aktarmayı**
Atasözleri, töre ve toylar ortak kültür unsurlarıdır; hikâyeler bunları yaşatır.